

SORRADILE, UNU DE SOS BURGOS AUTÈNTICOS DE ITÀLIA

SORRADILE

UNU BURGU SUBRA SU LAGU OMODEO

S'Amministratzione traballat pro fàghere de Sorradile una bidda in ue sa zente podet bìvere bene, una bidda capatza de dare a sos zòvanos, a sos betzos, a sos pitzinnos e a totus sos chi traballant, sos servìtzios chi ddis abisonzant gràtzias siat a sas resursas chi tenet chi a s'iscàmbiu profetosu cun sos àteros comunes de su Barigaðu e de sa Comunitàde de su Lagu Omodeo.

Custu impinnu est provaðu finas dae s'apartenèntzia de su Comune de Sorradile a su Club de sos burgos autènticos de Itàlia. Difatis, pro intrare a nde fàghere parte, tocaiat a tènneru non solu rechisidos istòricos e architetonicos ma finas unu programma bene definidu de amparu e valorizatzione de su burgu, cosa chi Sorradile

at zai incumentzadu a fàghere.

Est bellu a ammentare chi s'amparu de custu patrimoniu no

est còmpitu de s'Amministratzione ebbia, ma de totus sos tzitadinos, chi divent èssere cussentes e responsàbiles e divent respetare custu burgu de valore mannu.

Comune di Sorradile

Comune de Sorradile

Provintzia de Aristanis
www.comune.sorradile.or.it

**Sotziedade Cooperativa
L'Altra Cultura**

Operadore Sara Firinu

SORRADILE

Un borgo sul Lago Omodeo
impegnato in un percorso di qualità

www.comune.sorradile.or.it

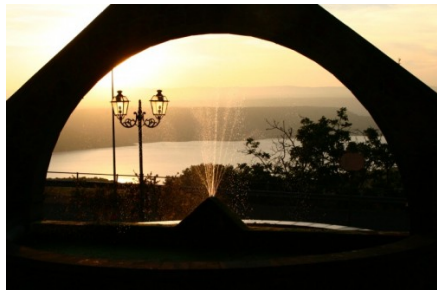

S'Amministratzione comunale pensat chi in una bidḡa pitica comente Sorradile sa zente diat dèvere gosare de una calidade de vida arta, istare bene, tènnerse seguresa, crèschida culturale e ispàssiu puru.

De importu mannu est sa relatzione cun su territòriu.

S'intentu est cussu de fàghere prozetos pro amparare sas resursas ambientales, pro su recūperu de sas bellesas naturales e pro sa promotzione issoro a manera chi sa zente siat prus cussente e chi nde goset finas s'atividade de su turismu.

S'istranzu chi arribat a Sorradile pro sa prima borta, bidet un'ispetàculu de bellesa istraordinària, su paesazu galanu de su lagu, sa natura totu a inghìriu, testimònias de istòria, archeologia, architettura urbana e rurale, richesas enogastronòmicas chi, totus paris, nde faghent unu logu ùnicu in su territòriu.

SU NÙMENE

De s'origìne de su nùmene de Sorradile b'at pensamentos e teorias diferentes. Giovanni Spano narat chi sa raighina lessicale TSOR cheret nàrrere "fortezza elevata".

Una legenda antiga contat chi sas primas pessones chi fiant arribadas a inoghe, pro pòdere fraigare su bidditzolu aiant dèvidu segare unu muntone de àrbures de èlighe e aiant chèrfidu ammentare custu faghende un'istemma cun una serra e un'èlighe disegnadus: dae inoghe su topònimu "serra de èlighe, su chi oe benit tzerriadu Sorradile. Custu istemma dd'agatamus, difatis, in sa fonte batesimale de sa crèsia de Santu Sebastianu, a cunfirma de sa legenda.

Àteros, imbetzes, pensant chi su nùmene benzat dae "Serra de s'èlighe" comente "faladorza de buscu de èlighe". In totus custas teorias b'at fantasia meda e non faghent a bi crèere prus de tantu ca in Sardigna de topònimos sìmiles chi, faghent referimentu a unu nuraghe o a unu cumplessu nuràgicu, nde tenimus unu muntone.

AMBIENTE E TERRITÒRIU

Sorradile est una biddighedda in provìntzia de Aristanis, a 356 metros subra de su Mare, Dae inoghe si gosat unu panorama galanu subra su lagu Omodeo. Est in sa regione istòrica de su Barigadu.

Bista dae a largu sa bidḡa paret manna ma bi bivent 429 pessones ebbia.

Sa neghe de sa mannesa de sa bidḡa est in parte de sa natura de su terrinu chi non permtit de fraigare domos comente si cheret, comente in totus sas àteras biddas.

In prus, zente meda si nch'andat, siat zòvanos chi famillias intreas.

Medas sunt andados a chircare traballu in tzitades mannas de s'Itàlia, calicunu in Frantza, in Svizzera o Germania, àteros prus a largu puru, finas a Australia. Pagos sunt torrados a Sorradile e su nùmeru de pessones chi bi bivent calat semper de prus. Sorradile est in mesu a custas biddas, chi allacanant cun su territòriu suo: Ardaule, Nughedu Santa Vitòria, Bidonie, Sèdilo, Tadàsune e Soddie.

Su territòriu est mannu 25,54 kmq.

Est ricu de buscos de cercos seculares e benas abundantes de abba lìmpia.

A fundu a sa bidḡa agatamus àrbures de mènḡula, olivàrios e binzas.

Custu est unu territòriu ricu de fàuna, b'at ratzas medas de puzones a cantà a su lagu e a sos frùmenes.

Sos frùmenes prus longos sunt su Tirsu e su Taloro chi si nche betant in su Lagu Omodeo chi, pro tempus meda, est istadu su lagu artificziale prus mannu de Europa.

Unu primau, custu, chi a sa bidda no at portadu benefitziu perunu ca, pro fàghere s'invasu, sunt istados sacrificados 588 ètaros de terra, cussas matessi terras a in ue sos pastores ricos de sas Barbazia de Ollolai andaiant a passare s'ierru cun sas berbeghes, pro agatare amparu contra de su nie e de sos bentos fritos de su monte.

Cando est istada fata sa diga e ammanniadu s'invasu, sa cosa est finas impeorada ca nd'ant leadu àteros 148 ètaros de territòriu.

Essende s'ambiente una de sas resursas prus mannas de Sorradile, s'Amministrazione mandat a in antis prozetos chi portant benefitzios siat a sa natura chi a sa zente chi

bi bivet. S'intentu est cussu de isvilupare una sensibilibade ambientale forte, mescamente in sos zòvanos, pro mèdiu de initziativas diferentes.

SU LAGU OMODEO

Su lagu Omodeo est in su tzentru de Sardigna, a

lâcana

intre su

Barigadu e

su

Guilcier.

Est

s'invasu

prus

mannu de Sardigna e, pro tempus meda, est istadu cussu prus mannu de Europa puru. Leat su nùmene dae Angelo Omodeo, s'ingegneri chi aiat prozetadu sa prima diga, chi fiat a cantà a Ula Tirso e chi como est belle che totu ammuntada dae s'abba de s'invasu nou.

Sos traballos faghiant parte de unu prozetu prus mannu chi deviat finas mezorare sa prana de Aristanis.

Sos traballos de sa diga de Santa Crara ddos aiant incumentzados in su 1918 e agabados in su '24. B'aiant treballadu 16000 pessones

e podiat cuntènnere 403 miliones de metros cubos de abba.

Como arribat a cuntènnere finas a 792 miliones de metros cubos de abba. Pro fraigare s'invasu nch'ant dèpidu betare totu sa bidda de Zuri e finas s'antiga crèsia romànica de Santu Pedru, fraigada in su 1291: dd'aiant ismontada totu e torrada a fàghere, cantu pro cantu, intre su 1922 e su 1923 a manera chi nemos si nd'esseret acatadu.

A su lagu Omodeo b'andant turistas medas; est unu logu galanu e de interessu ca est totu inghiriadu dae arturas de pedra niedda e montes chi mustrand una Sardigna galana e areste, mancarì s'invasu siat artificziale.

Custa est una zona de importu finas pro sa presèntzia de nuraghes; medas sunt ammuntados dae s'abba e si podent bìdere in unu periòdu de s'annu ebbia, dae su beranu a s'atonzu, est a nàrrere cando su lagu si nch'assutat. Si podent bìdere finas dae a tesu ca su terrinu totu a inghìriu est in paris e non b'at àrvures. Unos cantos nuraghes sunt istados destruidos a s'incumentzu de s'800, ca sa pedra serbiat pro fàghere muru; tando oe costoint unas cantas fileras de pedra ebbia; àteros sunt prus o mancu intreos.

Pro totus custas resones su territòriu de su Lagu Omodeo faghet parte de s'elencu de sos sites de interessu comunitàriu.

Pro cantu atenet a sa vegetatzione, in s'oru de su lagu agatamus èlighes e cheru ma finas su fustiarvu biancu, sàlighe, ulmu, làuru e frassu.

Intre sos animales, s'ammentant pro su prus puzones. Cussos prus presentes sunt sa piga de mare, su trudu, s'istore.

ITE BÌDERE IN SORRADILE

SITOS ARCHEOLÒGICOS DE INTERESSU

S'òmine est arribadu a inoghe in tempos antigos meda, comente provant sas testimòniyas archeològicas presentes in totu su territòriu.

S'ammentant custos sitos, chi sunt de interessu mannu:

- **Forru de sa teula:** una borta fiat unu nuraghe, oe benit impreadu comente forru pro còghere sa tèula.

- **Nuraghe Zuri**, de forma tunda, portat una turre ebbia.
- **Nuraghe Funtana Mura**
- **Nuraghe Urasala**, portat una turre ebbia
- **Nuraghe Candala**, ammentadu dae s'abba
- **Domus de Janas "Prunittu"**,
- **Domus de Janas de Santu Cristos**
- **Domus de Janas de Sas Lozas**

In localidade Su Monte, in s'oru a manca de su Tirsu, a canta a su Lagu Omodeo, b'est su complessu culturale nuragicu iscobertu a sa fine de sos annos '80, in ue sunt istados agatados repertos de brunzu e de tzeràmica.

ISTÒRIA

In su territòriu de Sorradile, comente in cussu de totu sa badde de su Tirsu e in cussos de sos àteros comunes chi allacanant, b'at testimòniyas medas de su passazu de s'òmine, arribadu a inoghe zai dae su tempus prenuràzicu, ca custu fiat logu de passazu ma finas logu de adòbiu e gherra intre sos pòpulos chi biviant in su coro de sa Sardigna; fiant pro su prus pastores cando chi, cussos de sa badde, fiant pro su prus massajos.

Sunt de su tempus prenuràzicu sas domus de Janas de Santu Nigola sende chi, de s'edade nuràzica, b'at testimòniyas de nuraghes unu pagu in onni tretu. Medas de custos sunt istados torrados a impreare in tempus romanu e medioevale.

Inoghe bi sunt finas testimòniyas de su tempus fenìciu e pùnìciu.

A su chi narant, sos Pùnìcos nche fiant rennessidos a intrare finas in su Barigadu, comente cumproat su chi est istadu agatadu in sas fortilesas fenìcias de Casteddu Ecciu, a canta a Fordongianus, a Talasai, a canta a Sèdilo, e a Monte Santa Vitòria, in territòriu de Neoneli, est a nàrrere in cussas matessi localidades in ue in antis bi fiant istados sos fenìcios.

In tempus romanu in totu sa parte de artu de su territòriu de Aristanis, si pastinaiat

trigu, ca inoghe su terrinu fiat saliosu e bellu pro pastinare laore; finas pro custa resone fiant semper amenetzados dae sas tribus de sa Barbaza.

A pustis, in tempus bizantinu, su Barigaðu at tentu unu ruolu de importu, e custu ddu comprendimus gràtzias a sa presèntzia de su nùmeru mannu de cresieddas de sartu intituladas a santos bizantinos e finas a unos cantos topònimos. In Sorradile b'at nùmenes comente "Santu Cristus", "Salto di Lochele" e s'ammentat finas sa cresiedda de Santu Nigola, chi cunfirmant sa presèntzia, inoghe, de monzos greco-bizantinos.

Sunt de su tempus medioevale, cando bi fiat su Zuigaðu de Arborea, sas noas istòricas prus cunsistentes chi tenimus de sa bidda de Sorradile.

In tempus zuicale sa Sardigna fiat organizada in curadorias o partes; in onniuna bi fiant unas cantas villas a manera de tènneru su matessi nùmeru de pessones in totus. Intre su 1000 e su 1300 su territòriu istòricu de Arborea fiat partzidu in 13 curadorias; de custas faghiant parte 223 villas, medas oe no esistint prus. Sa villa de Sorradile faghiant parte de sa curadoria de su Guilcier. Solu a pustis, fortzis pro neghe de sa pesta de su 1348-49, fiat diventada parte, paris a sas biddas de Nughedu Santa Vitòria e Bidonie, de sa curadoria de su Barigaðu.

A sa fine de su 300 sa curadoria de su Barigaðu fiat intrada in manos a sos aragonesos. Difatis in su 1416 Don Alfonso V de Aragona aiat dadu a su sardu Valore Deligia, comente prèmiu pro sos servìtzios, sas regiones de su Cier (Guilcier) e de su Barigaðu.

A pustis, sas duas curadorias fiant passadas a sos marchesos D. Antonio e D. Salvatore Cubello de Aristanis. Cando si fiant mortos no aiant lassadu eredes e duncas non s'ischit de seguru si sas curadorias fiant torradas in manos a sos aragonesos ma si pensat chi emmo ca in sa Carta de Ferdinando su Catòlicu si lezet chi "sas villas de custas curadorias aiant preguntadu a su re de pòdere abarrare suta de su podere de cussa corona e de non ruère in manos a àteros sennores".

In su 1479 sos regnos de Aragona e Catalogna si fiant aunidos a pare; cussu fiat unu perìodu de decadèntzia zenerale pro sa Sardigna, pòbera manna; sa zente si nche fiat fuende dae su sartu. Cun sos ispagnolos creschet su domìniu coloniale e s'afòrtigat su protzessu de feudlizatzione.

Cun sos ispagnolos cambiàt finas s'architettura de sas crèsias, impèorat sa situatzione in sos sartos e creschet su nùmeru de sos delincuentes.

Creschet sa criminalidade ma finas pro sos dannos de sos aundamentos de su Tirsu, siat in tzitade chi in su sartu.

Totu custu aiat portadu a s'isvilupu de unas cantas biddas: intre cussas de su Barigaðu ammentamus Sorradile.

Inoghe in su 1636 fiat istada fraigada sa crèsia de Santu Sebastianu, subra de cussa antiga in istile romànicu. Sa mannesa de su fràigu in cunfrontu a sa bidda, sa richesa de sos elementos decorativos de linna chi sunt a intro e cussos de sa fatzada, faghent pentzare chi Sorradile teniat un'importàntzia manna e fiat unu tzentru de iscàmbiu cun sas biddas chi fiant totu a inghìriu.

In sa segunda metade de su 1600 sas cunditziones de vida de sos sardos fiant imeoradas pro neghe de sas gherras intre sas fatziones de nòbiles. A pustis de sa gherra de Sutzessione Ispagnola sa Sardigna nde fiat istada leada dae sos austriacos. In su 1718 fiat istadu firmadu su Tratu de Londra: cun custu s'isula beniat dada a Vittorio Amedeo II de Savoia in càmbiu de sa Sicilia, passada a s'Austria.

Cun sos Sabàudos mudat s'assètiu politicu de Sardigna. Sa crèsia perdet s'autoridade e sos poderes suos; nche passant a su Regnu totus sos privilègios ma finas sos terrinos feudales e cussos de su demàniu ecclesiàsticu, partzidos intre privados e comunes.

Sos sartos si torrante a prènnere de zente chi si nche fiat andada in s'època in antis. Su Regnu sabàudu aiat fatu unos cantos cambiamentos siat a su territòriu chi a sa vida de sa zente. Sa prima fiat istada sa chi benit tzerriada "editto delle chiudende", in su 1820. Custa ordinàntzia aiat portadu cunseghèntzia a una parte de sos terrinos ebbia e no aiat tocadu sos terrinos de proprietade de totus comente "Il Salto di Lochele", de proprietade de Sèdilo e Sorradile.

Dae una sentèntzia de su Tribunale de sa R. Intendèntzia Generale, de su 4 de santuaine de su 1798, in ue si naraiat chi su feudu Barigaadu fiat istadu donadu, si cumprendet chi sa zente de Sorradile podiat impreare su Salto. Pro sa bidda de Sorradile si lezet: *"Sono gli abitanti di questa villa dell'immemorabile possesso di servirsi della legna da fuoco sebbene mai sogliono tagliare alberi da ghianda ne d'altro frutto, senza dimandar permesso ne pagar perciò cosa alcuna al Barone..."*

S'atera cosa de importu chi aiat fatu su Regnu sabàudu in su 1835 fiat istada cussa de nde leare su feudalesimu. Su passazu de sos terrinos a sos privados, mancaru su feudalesimu no esistiat prus, aiat fatu nàschere su latifondismu.

Naschit una figura sotziale noa chi bivet in su palatzu. Mudant sas biddas: a canta a sos monumentos chi rapresentaiant su podere de sa crèsia nde benint fraigados àteros chi rapresentant su podere de su Regnu e de sos latifondistas.

Àtera cosa manna chi fiat istada fatta in Sardigna est s'Istrada Istatale "Carlo Felice" chi andaiat dae Casteddu a Tàtari. Infines, in su 1848, s'Istatutu Albertino fiat diventadu bàlidu finas pro sa Sardigna chi si fiat unida a su Piemonte.

Sa vida in su Barigaadu non fiat cambiada meda però, a su nesi finas a cando fiat istadu fatu su batzinu artificiale de su lagu Omodeo in su 1923. Sa cunseghèntzia fiat istada chi unu muntone de terrinos saliosos nche fiant isparidos pro faghene logu a su batzinu e s'economia si fiat impoberida

SAS CRÈSIAS

Sa Crèsia de Santu Micheli est una cresiedda antiga in istile romànicu; su primu fraigu si pensat siat de su 1000 sende chi su segundu est fortzis de su 1400-1500.

Siat sa parte de foras chi cussa de a intro faghent pensare a unu fràigu romànicu.

In antis si pensaiat chi fiat s'antiga crèsia manna ma custu no est cunfirmadu dae sos documentos de s'archìviu. Benit però definida sa crèsia de sa cunfraria de Santa Rughe, pro custu diat pòdere èssere nàschida sa duda.

Sa crèsia portat una navada ebbia. S'ùnica cosa abarrada dae su primu fràigu est sa nitza rinascimentale in ue a intro b'est s'istàtua de Santu Micheli; s'ischit chi est prus o mancu de su 1700 gràtzias a unu paperi de s'archìviu

in ue est marcaðu su pagamentu a s'iscultore Gemiliano Paxis.

Sigomente sa nitza est pitica meda pro s'istàtua, si pensat chi a primu a intro bi fiat una rughe de linna, s'ìmbulu de sa cunfraria. Fortzis est sa rughe antiga chi nche beniat leada in protzessione, de su 1400.

Crèsia de Santu Sebistianu

Una de sas cosas prus bellas de sa crèsia de Santu Sebistianu est sa fatzada, manna e totu

fata in pedra mòlina.

Est istada fraigada in sa metade de su '600 subra de un'atera crèsia de su 1000, 1100. De custa si podet bìdere ancora oe una parte de sos muros in sa sagrestia e in su presbitèriu. Elementos medas de custa crèsia sunt de su tempus romànicu. Sos traballos de sa crèsia sunt incumentzados in su 1637 e agabados in su 1642. A intro b'at unu patrimoniu artisticu ricu meda e ancora nou. Cussa de Santu Sebistianu est una de sas pagas crèsias in Sardigna chi costoit sos arredos antigos.

Su portale est istadu impiticaðu in su 1930: dd'aiat preguntadu su retore Cosimo Manca ma finas sa zente ca fiat tropu mannu e portaiat problemas de iscardinamentu. Custa est una de sas crèsias prus bellas de Sardigna.

Narant chi sos sorradilesos credent meda in Santu Sebistianu ca pròpiu sa die de sa festa sua fiat finida sa pesta,, issu ebbia fiat rennessidu a frimare s'arrennegu de Deus contra de sos sardos, chi fiant in cunditziones malas. Pròpiu pro custa resone ddi fiat istada intitulada sa crèsia.

Crèsia de Santa Maria Salomè

Sa Crèsia de Santa Maria Salomè est in su tzentru de sa bidda, pagu a largu dae sa Crèsia Manna, in sa zona tzerriada Corte 'e Josso, in sa parte prus in bassu, in s'istrada provintziale.

A inghìriu de sa crèsia b'est su campusantu Chircas fatas in s'archìviu ant fatu iscobèrrere chi custa fiat sa Crèsia Manna in antis de cussa de Santu Sebistianu sende chi, cara a su 1700, fiat s'oratòriu de sa Cunfraria de su Santissimu Rosàriu.

Su primu fràigu est de su 1000; oe si presentat comente una cresiedda pitica, in istile romànicu, cun una navada ebbia.

Dd'aiant torrada a nou cara a su 1889 cando su Retore Cosimo Manca, bistas sas cunditziones malas, dd'aiat fata torrare a fàghere prus pitica.

Crèsia de Santa Maria Turrana

Sa crèsia de Santa Maria Turrana est una de sas crèsieddas de sartu chi bi sunt in su

territòriu. Est in localidade Turranu, in su sartu de Sorradile, a pès de su monte "Crèsia", a cantu a su canale in ue passat su riu "Su Molinu", a laçanas cun Ardaule. Est istada fata in su 1573 ma su primu fràigu paret chi siet de su 1200, comente provat unu paperi de sos primos annos de su '900, agatadu in s'artare mazore. A nàrrere de custu documentu, su primu fràigu diat èssere de su 1250, in istile romànicu. Intre s'agabu de su 1800 e s'incumentzu de su 1900 fiat istada ammanniada gràtzias a Cosimo Manca. A pustis, fiat istada torrada a nou unas cantas bortas fintzas a su 1980: in cuss'annu fiat istada destruida totu dae unu fogu mannu e torrada a fraigare gràtzias a sorradilesos de bona voluntade.

Crèsia de Santu Nigola

Sa crèsia de sartu de Santu Nigola est in su bidditzolu tzerriadu "Nurozo". Custu topònimu est numenadu in su cundaghe de Santa Maria de Bonàrcadu in su 1260. Est a pagu tretu dae sas domus de Janas de Prunitu. Est istada

fraigada in sa segunda metade de su 1100, portat una navada ebbia e sa cobertura est de linna. A su tempus de su Retore Cosimo Manca fiant istados fatos unos cantos traballos pro dda torrare a nou e fiant istados fraigados finas sos muristenes. In custa zona narant chi bi fiat unu campusantu, numenadu in unos cantos paperis de sa segunda metade de su '600.

Crèsia de Santu Juanni

In Sorradile b'est finas sa crèsia de Santu Juanni, in sa zona tzerriada Monte Crèsia, a pagos chilòmetros dae sa bidda, subra de un'àrtura dae ue si podet bìdere totu sa bidda e finas cussas chi sunt a cantu.

Oe sa crèsia nd'abarrat pagu e nudda, nch'est ruta finas sa cobertura.

Unu contu connotu dae sos sorradilesos contat chi custa crèsia est reghente, fortzis fraigada intre su 1927 e su 1933 e chi siet istada fata fàghere dae unu nobile de sa bidda comente votu pro fàghere sanare su fizu o sa pubidda dae una maladia mala. Narant chi non fiat istada agabada ca sa pobidda (o su fizu) si nche fiat morta.

De seguru s'ischit solu chi custa crèsia esistiat zai in antis de su 1933. Su primu paperi chi nde faeddat est de su 1570 e b'at noas finas a su 1800 ebbia, prus o mancu (benit numenada dae Casalis puru).

Unu problema est s'intitulazione diferente, mudada cun su tempus, dae Santu Juanni de Monte Ecclesia a Santu Juanni de su Buscu

Crèsias chi no esistint prus

Gràtzias a sas ùrtimas chircas fatas in s'archiviu (nde sunt istados bogados totus sos libros de s'Amministratzione dae su 1568 a su 1800), si sunt ischìpidas cosas

međas, non solu de sas crèsias chi bi sunt oe in Sorradile ma finas de cussas chi no esistint prus e azumai nemos si nd'ammentaiat nen mancu chi bi fiant istađas. Casi totus fiant a inghìriu de unu bidditzolu medioevale, comente sa crèsia de Santa Maria de Istey (podimus galu bìdere su retablo in sa sagrestia de sa crèsia manna), de Santu Istèvene de su bidditzolu destruidu de Lestinchèdu e de Santu Pedru chi deviat èssere a canta a su bidditzolu chi portaiat su matessi nùmene.

Paret fintzas chi bi fiat una crèsia intitulada a Santu Larenzu.

TRADIZIONES E FESTAS POPULARES

16 de ghenarzu: Santu Antoni. Est una festa de bonu augùriu pro s'annada noa; s'allumant e si beneighent sas tuvas chi benint brusiadas a fundu a sa crèsia de Santu Sebistianu. Pro fàghere su fogu si segat unu truncu mannu tzerriadu "sa tuva".

20 de ghenarzu: festa de su patronu "Santu Sebistianu". Est sa festa prus importante e si festat duas bortas a s'annu: su 19 de ghenarzu e sa segunda domìniga de maju; custa est tzerriada finas "festa 'e maju". In custos ùrtimos annos dda sunt faghende

paris a sa "Sagra de sos duches de mèndula", contivizada dae sa pro-loco.

Custu Santu est festadu duas bortas a s'annu pro ite in àteros tempos massajos e pastores in s'ierru fiant leados meda dae su traballu e teniant pagu tempus pro sas festas

Si contat finas chi, essende custa sa festa prus manna, b'andaiat zente meda dae sas biddas a canta ma sas prenas de sos frùmenes e su tempus malu fiant, a bortas, unu problema pro si mòvere. Tando, aiant pensadu de torrare a fare sa festa in su mese de maju, leende nche in protzessione s'istàtua de su Santu pro totu sa bidda, cun sos boes frunidos a festa.

Custa festa est tzerriada "de corriolu" (du corra, cantu) ca sos istranzos ddis beniat regalada una fita (corriolu) de petza o unu o duos panes, segundu sas possibilidades.

In custa occasione fiant međas sos pòberos chi arribaiant a Sorradile pro sa festa, dae totus sas biddas, finas dae a largu.

Duncas, pro sa festa, beniat ochidu bestiàmene meda e mòlida una cantidade manna de trigu gasi finas sos prus pòberos si nche torraiant a domo issoro cun sas bèrtulas prena.s

Domìniga a pustis de mesaustu: festa de tres dies pro Santu Sidore, incumentzat e agabat

cun sa protzessione de su Santu in sas istrađas de sa bidda.

Dae su 31 de austu a su 8 de cabudanni: Festa de Santa Maria de Turrana; incumentzat cun sa protzessione chi partit dae sa crèsia de Santu Sebistianu, in ue est costoida s' istàtua de linna de Nostra Sennora, cun sa cara niedda comente non s'est bista mai.

S'istàtua nche benit leada in protzessione dae sos cunfrades de "Nostra Sennora" a pès finas a sa cresiedda (casi 2 chilòmetros e mesu), passende dae corte 'e susu, faghende a pustis unu cantu de istrada asphaltada e unu caminu totu in pigada chi nche leat a unu buscu cracu in localidade "Sas Iscaleddas". S'arribat in localidade "Turrana" solu a sero.

In antis de sa missa si faghet sa protzessione totu a inghìriu de su novenàriu e, una borta posta s'istàtua in s'artare, si cantant sas làudas in sardu in onore de Nostra Sennora.

Essidos dae crèsia, sos obrieris cumbidant binu biancu a totus sos òmines e gafeo a sas fèminas. Sos obrieris de Santa Maria contivizant totu sa festa e ddu faghent pro devotzione o promissa onni annu

Sa note de su 7 de cabudanni "S'izzađorzu" s'abarrat a fàghere festa finas a s'abreschidorzu e a cuss'ora si torrat a partire cun sa protzessione e si torrat a crèsia in ue

benit fàta sa missa in onore de Nostra Sennora.

Dae su 9 a su 17 de cabudanni: Festa de Santu Nigola. Sa festa est prus o mancu sîmbile a cussa de Santa Maria. S'istàtua de linna de su Santu, costoida in sa cresiedda de sas ànimas benit portada in protzessione finas a su novenàriu.

Dae carchi annu sa festa però non benit fàta prus ca sa zente est andende. si. nche dae sa bidda.

29 de cabudanni: festa de Santu Micheli. Sa festa incumentzat su 29 de cabudanni cun sa protzessione: s'istàtua de su Santu benit portada a coddu dae sos obrieris dae sa crèsia de Santu Sebastianu finas a sa cresiedda. A pustis b'est sa missa. Su Santu abbarrat in ie pro 9 dies; onni sero, a sas 9, si faghet sa nuina e sos fideles narant su rosàriu.

SU COSTÙMENE DE SORRADILE

Sunt istadas fatas chircas međa, finas in antis de sa formatzione de sa Pro-loco, pro ischire comente fiat a primu su costùmene de Sorradile, mescamente cussu de sas fèminas. Nen mancu sas betzas de sa bidda si nd'ammentant prus ca ne issas ne sas mammas issoro ddu portaiant prus e b'at istadu cambiamentos, in su tempus, pro sas influèntzias arribadas dae àteras bidbas. Gràtzias a sa Proloco e a sos responsàbile suos e gràtzias finas a una publicatzione de sa Regione Sardigna (Istitutu Superiore Regionale Etnogràficu de Nùgoro) e a un album de unu colletzionista pariginu, s'est ischìpida calicuna cosa de prus.

